

75. Tidplan och tidsgränser i domstol

Regelverk: Miljöbalken 22 kap 2b § - ny regel

Mottagare: Miljödepartementet

Påverkan på företag idag

Det är en mycket stor variation i handläggningstider mellan olika domare. Det kan inte helt förklaras med att prövningarna är olika omfattande, utan det har även stor betydelse hur enskilda domare och miljöråd väljer att driva målen. Eftersom miljöbalken i princip ger obegränsade möjligheter att fördjupa sig i frågor oavsett betydelsen för miljön och verksamheten blir konsekvenserna för handläggningen påtaglig i enskilda fall.

Det anförs ibland att tillståndsansökningar är undermåliga, vilket kräver omfattande kompletteringar. I den mån det är ett problem bör detta kunna hanteras inom ramen för tidplanen och om det inte går att få fram tillräckliga kompletteringar för att kunna pröva målet inom rimlig tid bör det kunna avvisas. Detta kommer att sätta press på både sökanden och domstolen.

Mark- och miljööverdomstolen och vissa mark- och miljödomstolar redovisar ibland vid processens början en tidplan för handläggningen av målet. Tidplanerna har bidragit till att göra handläggningen mer förutsebar.

Åtgärdsförslag

En enkel åtgärd för att öka effektiviteten i processerna vore att införa ett krav på att prövningsmyndigheten omedelbart ska upprätta en tidplan för målets eller ärendets handläggning om någon av parterna begär det. Det bör också införas krav på att en part som vill avvika från tidsplanen måste ange skäl för detta.

För att komma förbi att målen drar ut på tiden krävs tidsgränser. Målsättningen borde vara att ett mål ska vara avgjort inom 12 månader från ingivandet och efter 18 månader ska det finnas en skyldighet för domstolen att lotta om målet, för det fall det inte finns särskilda skäl för att inte göra det. Sådant särskilt skäl kan vara att sökanden inte önskar att målet lottas om.

För en mer fördjupad beskrivning av åtgärdsförslaget se Svenskt Näringslivs rapport "En miljöprövning för omställning och nya möjligheter"¹.

Bedömning av åtgärdsförslagens effekter för företagen

Svenskt Näringsliv genomförde år 2021 en enkät² med 985 responderande företag om effekter av byråkrati och oförutsägbarhet i miljötillståndsprocesserna. Vartannat påverkat företag rapporterar i enkätundersökningen att miljöregelverket har lett till att tilltänkta investeringar antingen inte blev av eller förlagts utomlands.

1 https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/46qjyf_rapport_en_miljoprovning_webb-pdf_1178698.html/Rapport_En_miljoprovning_webb.pdf

2 https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/2iawjj_50-miljarder-och-foretag-som-forsvannpdf_1177365.html/50+miljarder+och+f%25C3%25B6retag+som+f%25C3%25B6rsvann.pdf

Företagen i enkäten, som påverkats negativt av dagens regelverk, uppger en kostnad motsvarande 10 procent av sin omsättning till följd av förseningar eller kostnadsökningar. Om enkätsvaren är representativa för all tillståndspliktig verksamhet uppskattas den totala samhällsekonomiska effekten av dagens ineffektiva miljöregelverk uppgå till 50 miljarder kr.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Nicklas Skår

08-553 430 40, nicklas.skar@svensktnaringsliv.se